

Huishoudkenmerken van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs in Tilburg

Datum	17 april 2025
Auteurs	Marcia den Uijl Jan Dirk Vlasblom
Versie	1.0
Classificatie	standaard

Uitgave

Centerdata
info@centerdata.nl
www.centerdata.nl

Contact

Marcia den Uijl
marcia.den.uijl@centerdata.nl

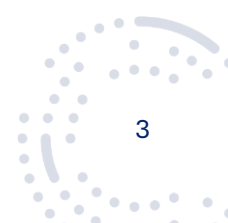
© Centerdata, Tilburg, 2025

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	Huishoudkenmerken	4
1.1	Opleidingsniveau ouders	4
1.2	Opleidingsniveau moeder	5
1.3	Opleidingsniveau vader	6
1.4	Migratieachtergrond	7
1.5	Samenstelling huishouden	9
1.6	Huishoudinkomen	10
1.7	Belangrijkste bron inkomen	11
A	Bijlage – Wijkindeling	13

1 Huishoudkenmerken

Centerdata heeft onderzoek gedaan naar de huishoudkenmerken van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs in Tilburg, in opdracht van de gemeente Tilburg.

De cijfers in deze rapportage zijn gebaseerd op microdata van het CBS. Het CBS laat het niet toe om over minder dan 3 scholen te rapporteren. Stokhasselt en Heikant/Quirijnstok zijn daarom samengevoegd, en er worden geen resultaten gegeven voor Noordhoek. Biezenmortel is samengenomen met Udenhout. Hoewel Biezenmortel pas sinds 1 januari 2021 deel uitmaakt van de gemeente Tilburg, zijn de cijfers over de desbetreffende scholen ook in de cijfers van de eerdere jaren opgenomen. Voor de overige wijken is de indeling conform de wijkindeling in de bijlage.

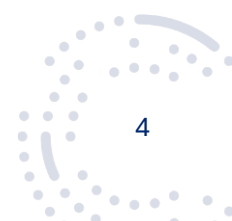
Wanneer we het hier over leerlingen hebben, bedoelen we leerlingen in bo en sbo in een bepaalde schoolwijk. Het gaat om leerlingen die in een bepaalde wijk in Tilburg naar school gaan en dus niet om de wijk waarin deze leerlingen wonen. Ook leerlingen die niet in Tilburg naar wonen maar wel in Tilburg naar school gaan worden hier meegenomen. Leerlingen die in Tilburg wonen maar niet in Tilburg naar school gaan worden niet meegenomen.

In de onderstaande paragrafen zijn het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs samengenomen. Niet meegenomen zijn leerlingen die ingeschreven staan bij het so.

1.1 Opleidingsniveau ouders

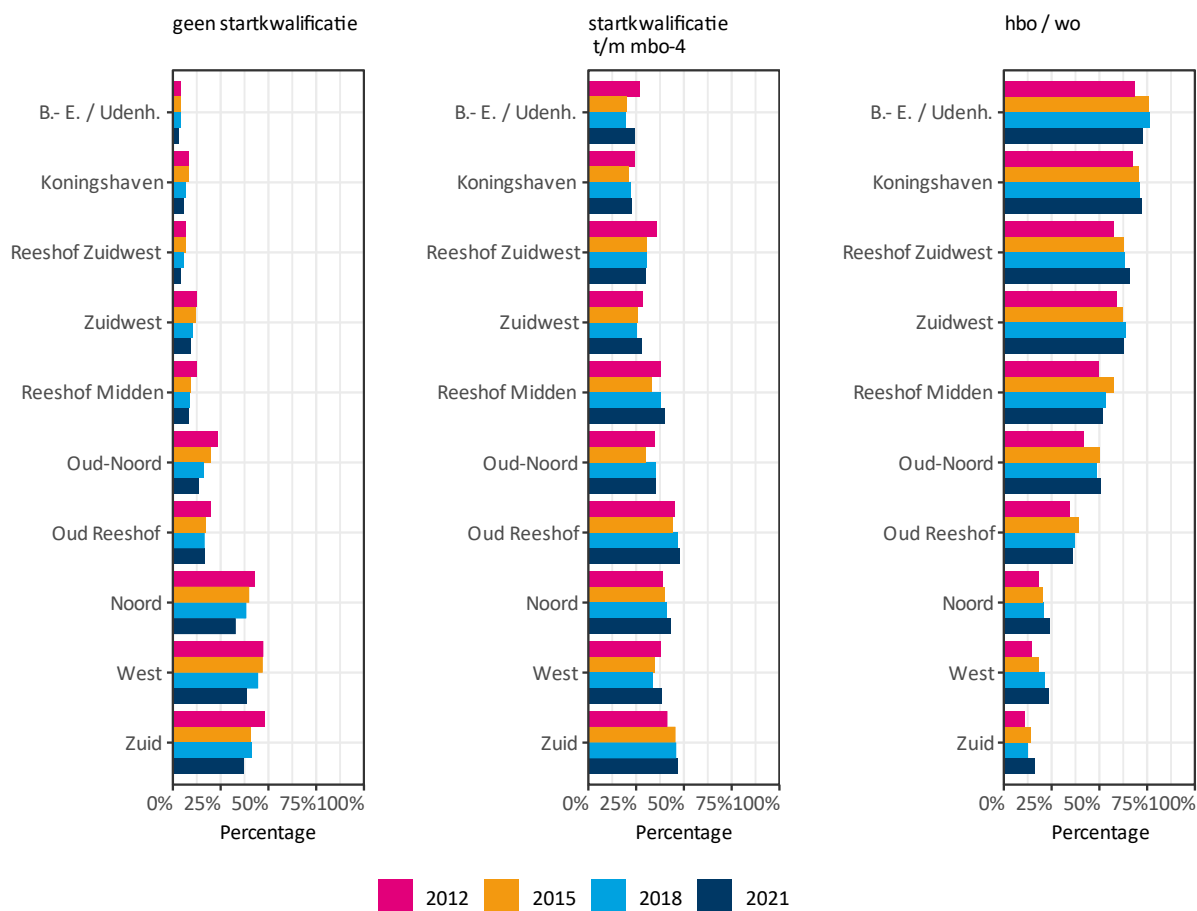
In deze sectie is de ontwikkeling van het hoogst behaalde opleidingsniveau van de ouders van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs weergegeven. De categorieën voor opleidingsniveau zijn als volgt bepaald:

- Geen startkwalificatie: Dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste 3 leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Startkwalificatie tot en met mbo-4: Dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hbo / wo: Dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Figuur 1: Het percentage ouders waarvan het hoogste opleidingsniveau laag (links), middelbaar (midden) of hoog (rechts) is naar schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs, bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS

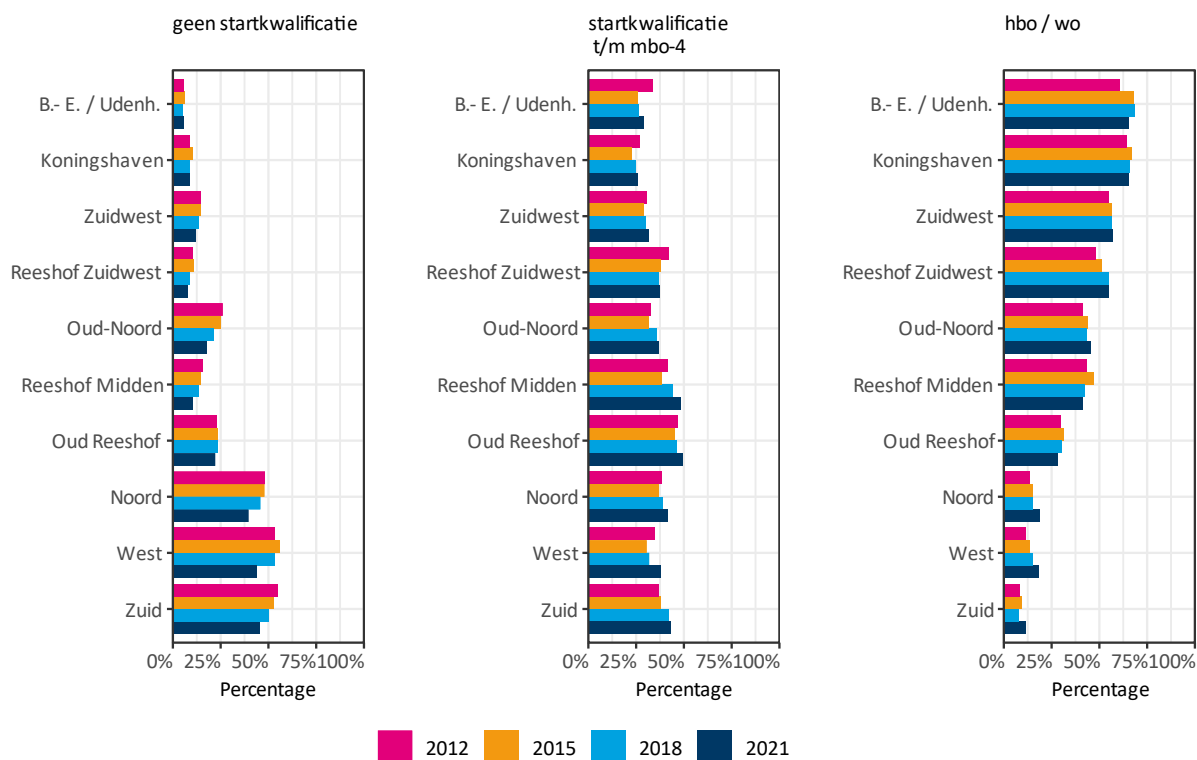
Over alle schoolwijken neemt het percentage ouders waarvan het hoogst behaalde opleidingsniveau “geen startkwalificatie” is af over de tijd. Het percentage waarvan het hoogst behaalde opleidingsniveau hbo of wo is, neemt in vrijwel alle wijken toe over de tijd.

1.2 Opleidingsniveau moeder

In de onderstaande figuur staat het opleidingsniveau van de moeder weergegeven. De categorieën zijn gelijk aan de categorieën zoals beschreven in de voorgaande sectie. Deze analyse is gebaseerd op eigen berekeningen van Centerdata op basis van niet-openbare microdata van het CBS.

Figuur 2: Het percentage moeders waarvan het hoogste opleidingsniveau laag (links), middelbaar (midden) of hoog (rechts) is naar schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs, bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS

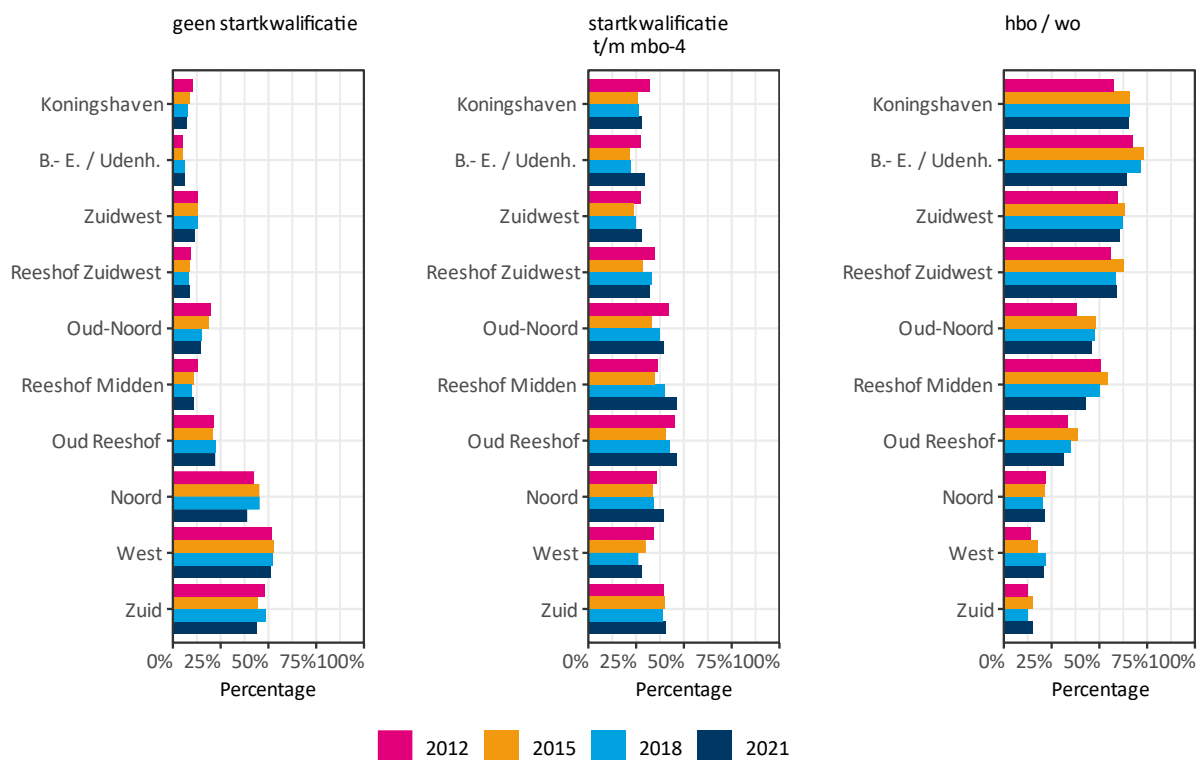
De trend die zichtbaar is bij het opleidingsniveau van de ouders is ook zichtbaar bij de moeders: een daling van het percentage moeders zonder startkwalificatie over alle wijken heen door de tijd. Het aantal moeders met een hbo of wo opleidingsniveau stijgt licht over de tijd. In de meeste wijken zien we vooral een stijging van het aandeel moeders met een mbo-opleiding. Deze ontwikkeling is vooral duidelijk zichtbaar in Reeshof Midden en Zuid.

1.3 Opleidingsniveau vader

In de onderstaande figuur staat het opleidingsniveau van de vader weergegeven. De categorieën zijn gelijk aan de categorieën zoals beschreven in de voorgaande sectie. Deze analyse is gebaseerd op eigen berekeningen van Centerdata op basis van niet-openbare microdata van het CBS.

Figuur 3: Het percentage vaders waarvan het hoogste opleidingsniveau laag (links), middelbaar (midden) of hoog (rechts) is naar schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs, bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS

Bij de vaders zien we dezelfde ontwikkelingen als bij de moeders, maar veel minder uitgesproken: met uitzondering van een verschuiving in Reeshof Midden lijkt in de meeste wijken het opleidingsniveau van de vaders vrij constant te zijn.

1.4 Migratieachtergrond

In deze sectie analyseren we de migratieachtergrond van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs in een bepaalde schoolwijk.

We sluiten daarbij aan bij de nieuwe indeling naar achtergrond die het CBS hanteert: de indeling naar westers- en niet-westers is komen te vervallen. Ook de generatie-aanduiding wordt niet meer gehanteerd.¹ Er wordt onderscheid gemaakt naar de vraag of iemand in Nederland geboren is of niet, en naar het herkomstland.

- Als iemand zelf in het buitenland geboren is, wordt zijn herkomstland bepaald door het land waarin deze persoon is geboren.
- Is iemand in Nederland geboren, dan wordt de herkomst bepaald door het geboorteland van de (beide) ouders: als een van beide ouders in het buitenland geboren is, dan wordt iemand aangeduid als kind van migranten, en is het geboorteland van de in het buitenland geboren ouder bepalend voor de herkomst.

¹ Zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2022/nieuwe-indeling-bevolking-naar-herkomst> voor een nadere toelichting op deze nieuwe indeling.

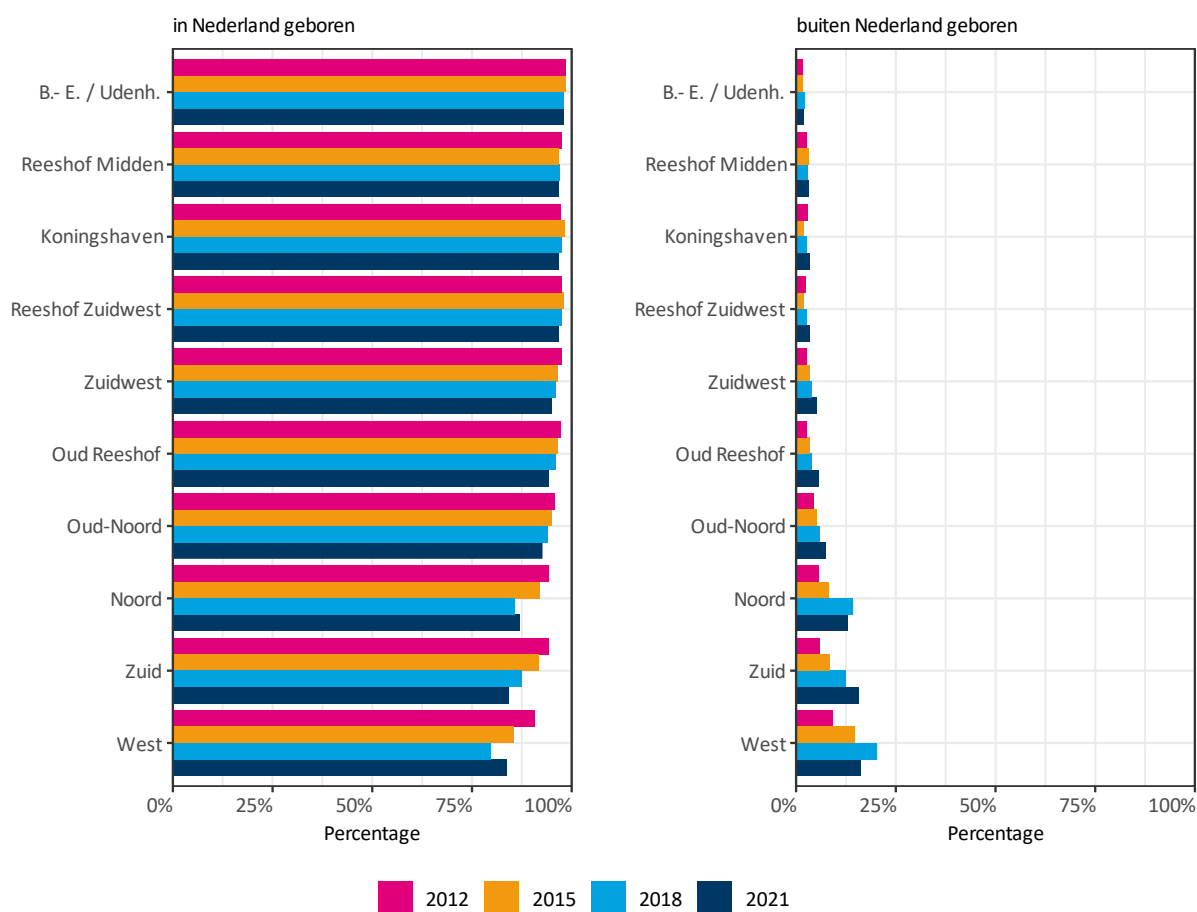

- Zijn beide ouders in het buitenland geboren, dan wordt de toedeling gemaakt op basis van het geboorteland van de moeder. Is deze onbekend, dan wordt het geboorteland van de vader gebruikt.

Deze analyse is gebaseerd op eigen berekeningen van Centerdata op basis van niet-openbare microdata van het CBS. Het aantal waarnemingen was onvoldoende om een volledige uitsplitsing te maken naar eigen geboorteland, en herkomstland. We laten daarom beide indelingen afzonderlijk zien. Het gevolg hiervan is dat de groep kinderen van migranten, en kinderen zonder migratieachtergrond beide in de groep 'geboren in Nederland' zijn opgenomen. Overigens geldt dat kinderen zonder migratieachtergrond die buiten Nederland geboren zijn, in de groep 'geboren in het buitenland' vallen. Er is dus geen een-op-een herleiding mogelijk naar de oude CBS-migratie-indeling. Voor een volledige uitsplitsing naar geboorteland, en herkomst is in de meeste wijken het aantal kinderen te klein.

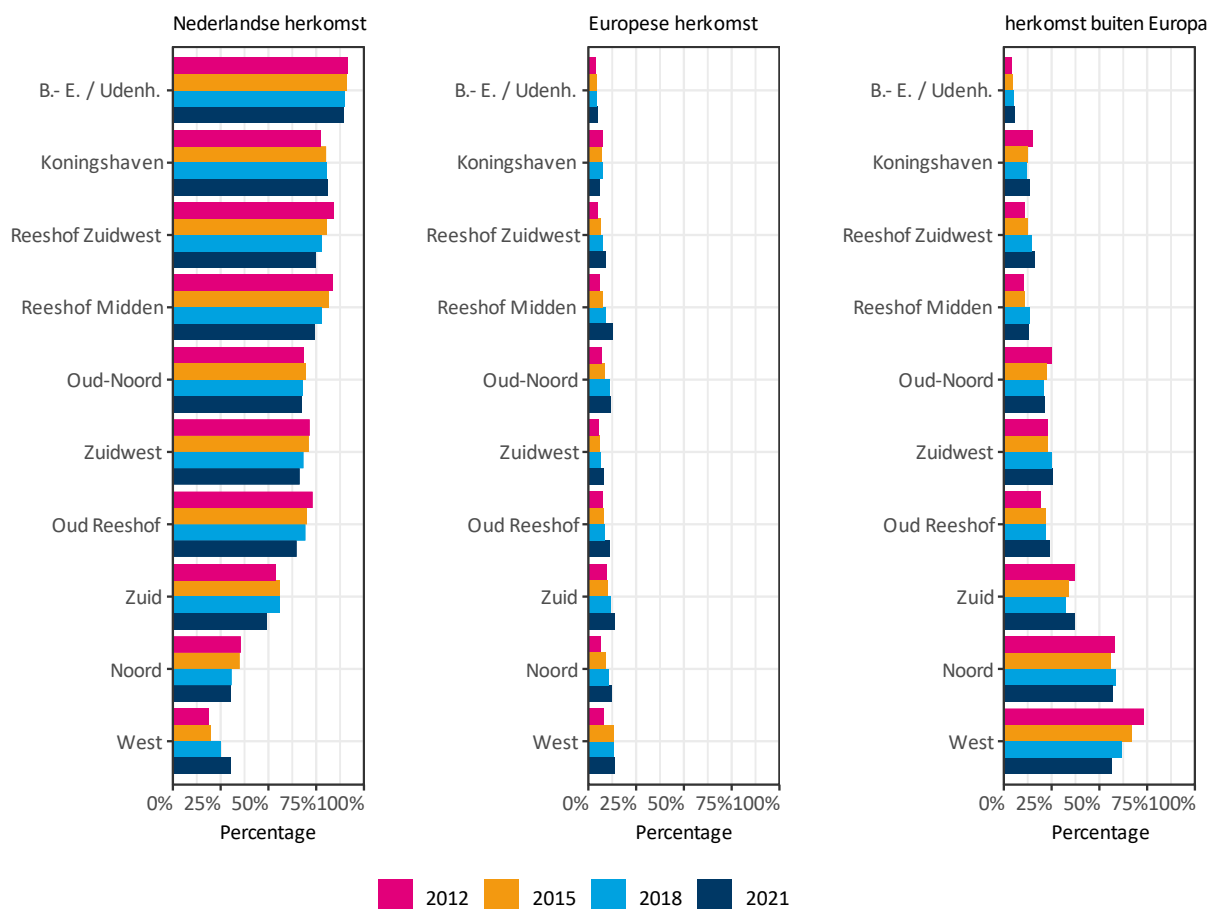
Figuur 4: Ontwikkeling van het aandeel kinderen dat in het buitenland geboren is naar schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs. Geboren in Nederland (links), geboren buiten Nederland (rechts) bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS

Veruit het grootste gedeelte van de schoolgaande kinderen in Tilburg is geboren in Nederland. Wel is er een trend zichtbaar: het aandeel in het buitenland geboren kinderen neemt toe, met name in Zuid. Ook Noord en West laten deze trend duidelijk zien.

Figuur 5: De ontwikkeling van de herkomst per schoolwijk. Nederlandse herkomst (links), Europese herkomst (midden), herkomst buiten Europa (rechts), bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS

Te zien is dat in West het aandeel kinderen met een Nederlandse herkomst het laagste is, maar wel stijgt. In alle andere wijken loopt het aandeel kinderen met een niet-Nederlandse herkomst licht terug. Zowel het aandeel kinderen met een Europese als met een niet-Europese achtergrond neemt toe. Het grootste gedeelte van de leerlingen met een niet-Nederlandse herkomst hebben een herkomstland buiten Europa. Deze leerlingen gaan voornamelijk in Noord en West naar school.

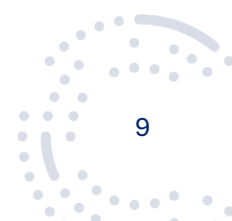
1.5 Samenstelling huishouden

In deze sectie is de samenstelling van het huishouden van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs weergegeven over de tijd. Hierbij onderscheiden we de volgende categorieën:

- Paar: een gehuwd of niet-gehuwd paar met kinderen
- Eenouderhuishouden: één ouder met thuiswonende kinderen
- Overig: dit kan bijvoorbeeld een pleegkind zijn. Daar de categorie overig nagenoeg geen kinderen bevat is deze niet weergegeven in onderstaande figuren.

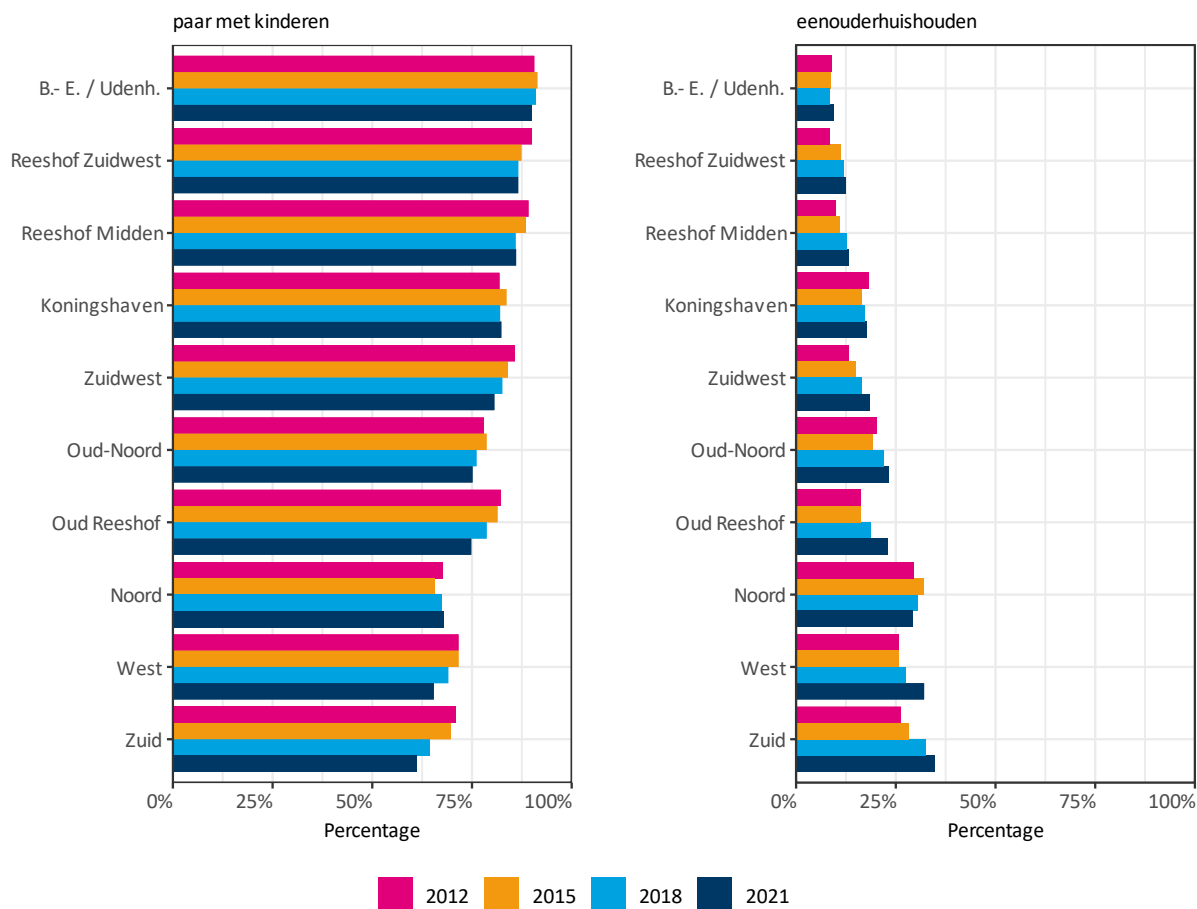
Voor eenouderhuishoudens geldt dat we niet weten waarom er maar één ouder is, of dit bijvoorbeeld door scheiding is of doordat één van de ouders overleden is. Ook van een paar kan het zijn dat een of beide “ouders” niet de biologische ouders van het kind zijn, maar dat één van de ouders bijvoorbeeld gescheiden en hertrouwd is.

Deze analyse is gebaseerd op eigen berekeningen van Centerdata op basis van niet-openbare microdata van het CBS.

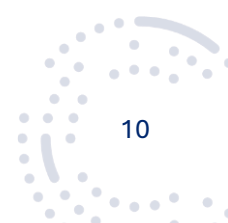
Figuur 6: De ontwikkeling van de samenstelling van het huishouden per schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs voor paren met kinderen (links), eenoudergezinnen (midden) en overig (rechts), bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS.

Veruit het grootste gedeelte van de kinderen groeit op in huishouden met twee ouders (paar met kinderen). Over de tijd neemt dit wel af en komen er meer eenoudergezinnen, met name in Tilburg-West en -Zuid. Ook Noord kende in 2012 een relatief grote populatie eenoudergezinnen, maar daar heeft geen verdere stijging plaatsgehad.

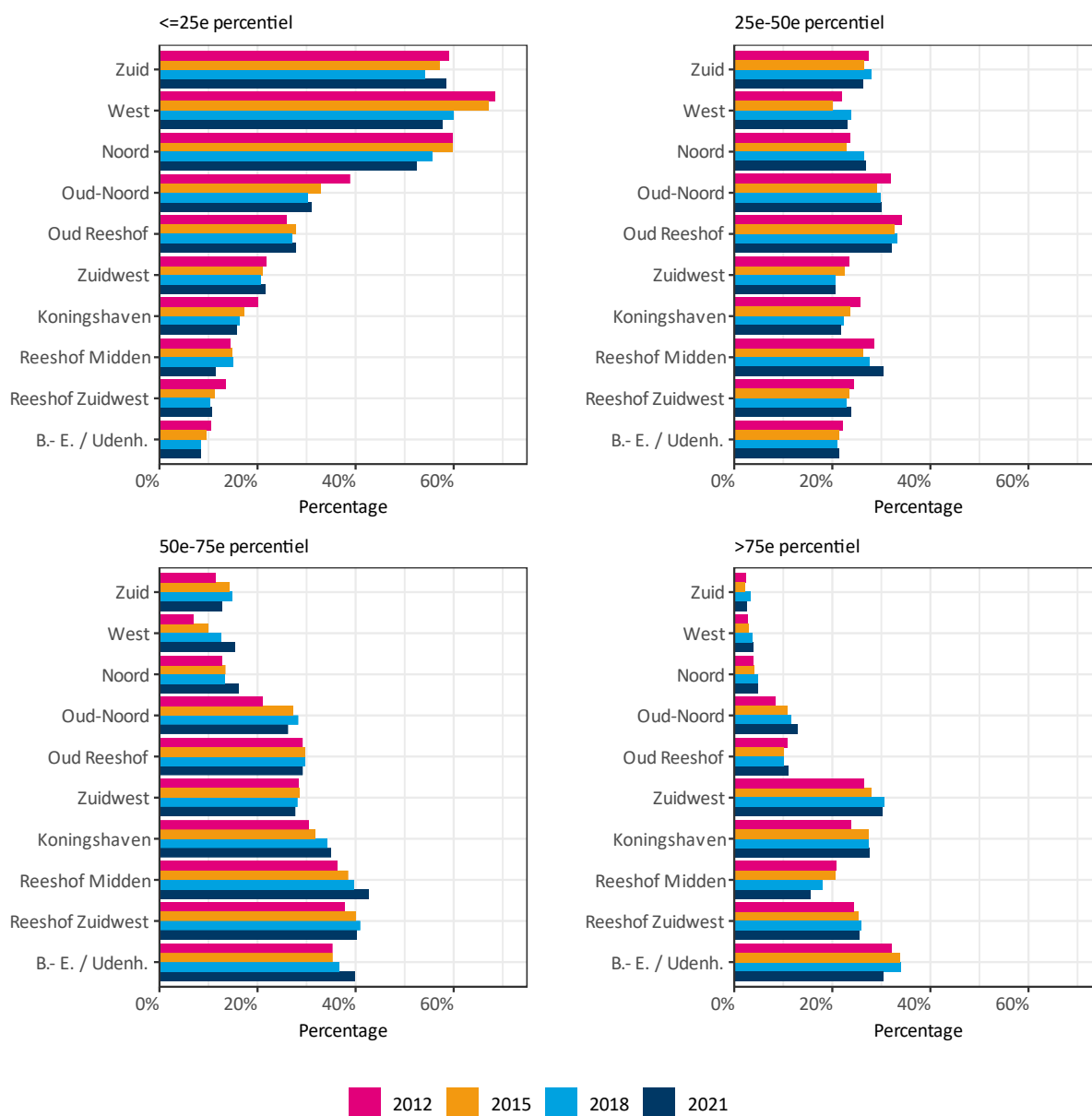
1.6 Huishoudinkomen

In deze sectie is het huishoudinkomen van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs weergegeven over tijd. Deze analyse is gebaseerd op eigen berekeningen van Centerdata op basis van niet-openbare microdata van het CBS. Er worden zogenaamde percentielscores gepresenteerd: het aandeel huishoudens dat een inkomen heeft dat valt in de aangegeven inkomensgroep. Het gaat hier overigens om de door het CBS bepaalde landelijke inkomensverdeling.

Figuur 7: De ontwikkeling van het inkomenspercentiel over tijd per schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs voor iedereen met een huishoudinkomen in het laagste 25% (linksboven), 25%-50% (rechtsboven), 50%-75% (linksonder) en het hoogste 25% (rechtsonder) percentiel, bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS

In 2021 heeft de wijk Zuid het hoogste aandeel schoolgaande kinderen dat komt uit een huishouden met een huishoudinkomen in het laagste 25^e percentiel van alle Tilburgse wijken. Het aandeel huishoudens wat hierin zit is over de tijd afgenomen en het aandeel in middeninkomens is toegenomen. De verschillen tussen de wijken zijn daarmee door de tijd iets afgenomen, maar nog steeds is er sprake van substantiële verschillen tussen de wijken.

1.7 Belangrijkste bron inkomen

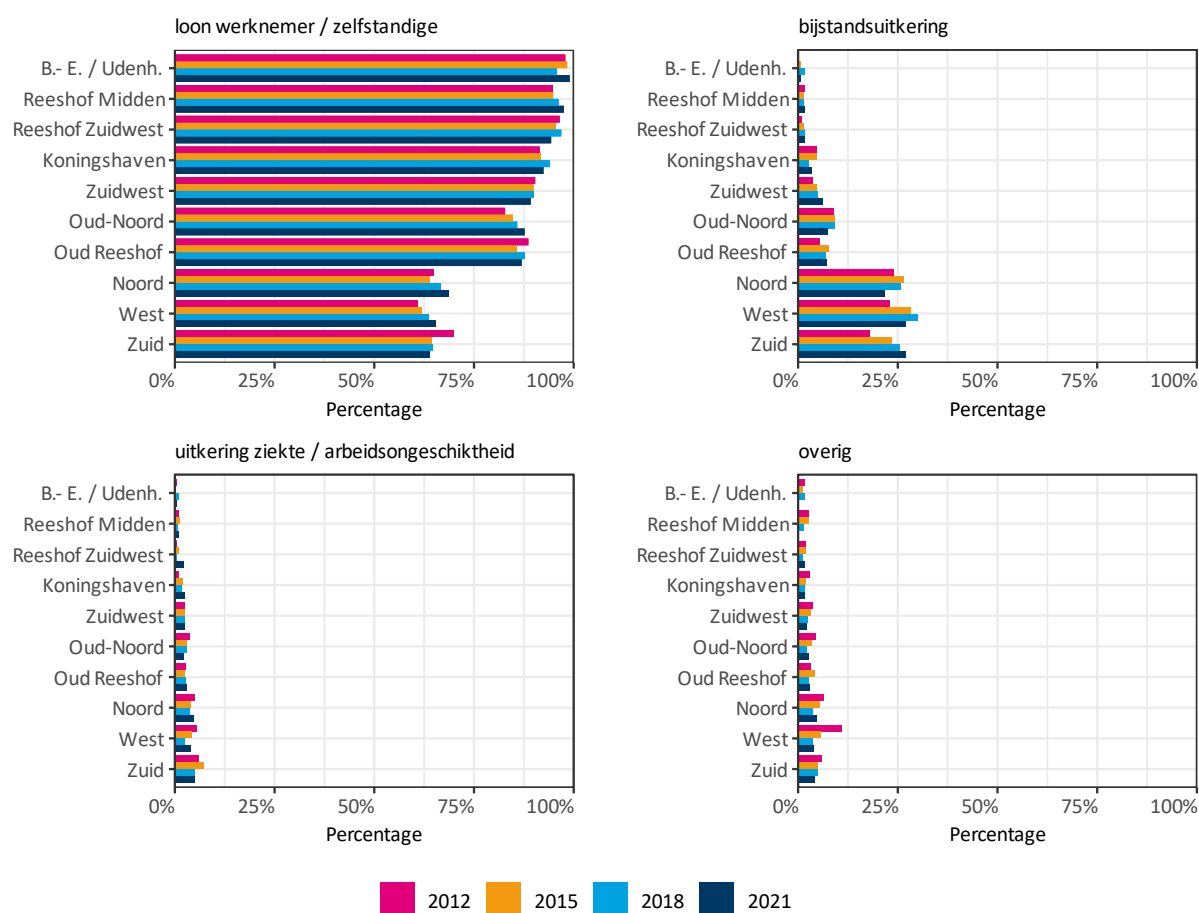
Naast de verdeling van het inkomen is ook de belangrijkste inkomensbron van huishoudens van leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs beschikbaar. Deze analyse is gebaseerd op eigen berekeningen van Centerdata op basis van niet-openbare microdata van het CBS.

We onderscheiden de volgende categorieën:

- Loon werknemer / zelfstandige: Loon / Loon DGA / Winst zelfstandig ondernemer / Inkomen overige zelfstandige / Inkomen uit vermogen
- Bijstandsuitkering
- Uitkering ziekte / arbeidsongeschiktheid
- Overige uitkering (Werkloosheidsuitkering / Uitkering sociale voorziening overig / Pensioenuitkering / Studiefinanciering)

Figuur 8: De ontwikkeling van de belangrijkste bron van inkomen per schoolwijk in het (speciaal) basisonderwijs voor loon werknemer / zelfstandige (linksboven), bijstandsuitkering (rechtsboven), uitkering ziekte / arbeidsongeschiktheid (linksonder), overig (rechtsonder), bron: eigen berekeningen Centerdata o.b.v. niet-openbare microdata van het CBS.

Er is een verschil tussen de wijken Noord, Zuid en West en de overige wijken in Tilburg. In deze drie wijken komen er relatief veel schoolgaande kinderen uit huishoudens die aangewezen zijn op een bijstandsuitkering.

A Bijlage – Wijkindeling

Binnen deze rapportage rapporteren we over wijken. Niet in alle overzichten kunnen we over hetzelfde gebied rapporteren. We houden de wijkindeling in Figuur 9 aan. Het is niet mogelijk om te rapporteren over Stokhasselt en Heikant/Quirijnstok apart en dus wordt er gerapporteerd over de beide wijken samen als Noord. De reden hiervoor is dat het CBS niet toelaat om te rapporteren over minder dan 3 scholen. Om die reden valt Noordhoek buiten de gerapporteerde cijfers.

Figuur 9: Wijkindeling, gebaseerd op CBS buurten

